
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 338.1

О. В. Христенко, аспірант

**ОСНОВНИ ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ**

Анотація. У статті розкрито сутність поняття «регіональна інноваційна система» та визначено необхідність її формування. Досліджено складові підсистеми регіональної інноваційної системи на прикладі Полтавського регіону.

Ключові слова: національна інноваційна система, регіональна інноваційна система, підсистема регіонального нормативно-правового регулювання, підсистема освіти, підсистема генерації знань, підсистема інноваційної інфраструктури, підсистема виробництва.

Е. В. Христенко, аспірант

**ОСНОВНЫЕ ЗАДАНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ
РЕГИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ ПОЛТАВСКОГО РЕГИОНА**

Аннотация. В статье раскрыта сущность понятия «региональная инновационная система» и определена необходимость ее формирования. Исследованы составляющие подсистемы региональной инновационной системы на примере Полтавского региона.

Ключевые слова: национальная инновационная система, региональная инновационная система, подсистема регионального нормативно-правового регулирования, подсистема образования, подсистема генерации знаний, подсистема инновационной инфраструктуры, подсистема производства.

O. V. Khrystenko, postgraduate student

**THE KEY TASKS OF REGIONAL INNOVATION SYSTEM FORMING
AND DEVELOPMENT IN POLTAVA REGION**

Abstract. The article reveals the essence of "regional innovation system" conception and identifies the necessity of its forming. The subsystem components of the regional innovation system by example of Poltava region have been researched in the article.

Keywords: national innovation system, regional innovation system, subsystem of regional normative-legal regulation, subsystem of education, subsystem of knowledge generation, subsystem of innovation infrastructure, subsystem of production.

Актуальність теми дослідження. Інноваційна діяльність на регіональному рівні відіграє визначальну роль в інноваційному процесі країни. Адже загальнодержавний інноваційний розвиток знаходиться у прямій залежності від інноваційного розвитку регіонів, бо саме там концентрується інноваційний потенціал, здійснюється реалізація науково-технічних та інноваційних проектів і програм, зосереджені основні об'єкти інноваційної інфраструктури.

Постановка проблеми. В економіках провідних країн світу відбувається процес формування нового механізму саморозвитку – національних інноваційних систем, у рамках яких зароджуються і реалізуються інновації [1]. Нагальним завданням сьогодення в Україні є формування та забезпечення розвитку національної інноваційної системи, спрямованої на активізацію інноваційних процесів та оновлення національної економіки. У реалізації цього завдання чи не найважливішим виступає формування регіональних інноваційних систем, що має сприяти досягненню сталого розвитку регіонів на основі поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах їх жителів та держави в цілому [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань формування і розвитку національної та регіональної інноваційної системи присвячені роботи таких провідних вчених, як Архїєреєв С. І. [3], Дерід І. О. [3], Дронова Н. В. [4], Комеліна О. В. [5], Марченко О. С. [6], Третьяк В. В. [4], Чуб Д. В. [7] та інших. Зокрема, Третьяк В. В. та Дронова Н. В. у своїй праці розкрили

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

принципи та завдання побудови регіональної інноваційної системи. Чуб Д. В. досліджує економічну сутність регіональної інноваційної системи, цілі та завдання її формування. Комеліна О. В. розкриває роль регіонального інноваційного розвитку в інноваційному процесі держави.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. На сьогодні залишаються недостатньо розкритими питання сформованості складових регіональної інноваційної інфраструктури в Україні.

Постановка завдання. Метою роботи є здійснення оцінки сформованості складових регіональної інноваційної системи (на прикладі Полтавського регіону) та визначення напрямів забезпечення її подальшого функціонування.

Виклад основного матеріалу. Оновлення і зростання національної економіки, ефективне вирішення соціальних проблем в Україні знаходиться в прямій залежності від стану формування і розвитку національної інноваційної системи. Інноваційна система як складна система відносин виконує роль економічного механізму забезпечення реалізації тієї або іншої інноваційної моделі розвитку території [5, с. 60].

Національна інноваційна система – це сукупність законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), які задіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій і визначають правові, економічні, організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу [8]. Визначаючи основні засади державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи, окремі державні акти вказують на необхідність формування і розвитку регіональних інноваційних систем [1, 9]. З цих позицій вважається доцільним розглянути сутність та особливості призначення регіональної інноваційної системи.

У зв'язку з цим, спираючись на основні положення Концепції розвитку національної інноваційної системи, спробуємо сформулювати бачення регіональної інноваційної системи. Цілком очевидно, що регіональній інноваційній системі притаманні всі особливості, які закладені у визначенні національної інноваційної системи. Вона, як і національна інноваційна система, складається із окремих підсистем, зміст і спрямованість яких розглянемо на прикладі інноваційної діяльності в Полтавському регіоні.

Якщо головною в національній інноваційній системі є підсистема державного регулювання, то відповідно на першому місці в регіональній інноваційній системі має бути *підсистема регіонального нормативно-правового регулювання*. Її призначення полягає в створенні умов для реалізації нормативно-правового поля інноваційної діяльності в регіоні, врегулювання погоджених і цілеспрямованих дій суб'єктів інноваційної сфери, налагодженні взаємодії всіх підсистем регіональної інноваційної системи. На регіональному рівні ці функції покладаються на обласну державну адміністрацію, обласну раду, представництво спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності, громадські ради та інші установи. Так, обласна державна адміністрація та обласна рада розробляють регіональні інноваційні програми і проекти, вирішують питання щодо середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня, залучають підприємства, установи та організації до розв'язання проблем інноваційного розвитку регіону тощо. Полтавською обласною державною адміністрацією та Полтавською обласною радою приймаються рішення, спрямовані на інноваційний розвиток регіону. Зокрема, ними розроблені Програма інноваційного та науково-технічного розвитку Полтавської області до 2008 року; Стратегія розвитку Полтавської області до 2015 року, якою передбачалися організаційні заходи щодо активізації інноваційної діяльності в регіоні [5, с. 68]. Також Полтавською обласною державною адміністрацією були внесені пропозиції до проекту Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. Разом з тим, до цього часу не прийнята Програма розбудови інноваційної інфраструктури області, яку розпорядженням Полтавської облдержадміністрації визначалось розробити до 01.11.2008 року. Розробка цього програмного документа, який містив би глибокий аналіз стану інноваційної діяльності в Полтавському регіоні і окреслював би перспективу розвитку та конкретні завдання кожної із підсистем регіональної інноваційної системи, є виключно важливим і нагальним завданням.

Підсистема освіти національної інноваційної системи має забезпечити активізацію науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів, утворення інноваційних структур у системі освіти, реформування системи освіти з урахуванням вимог європейських стандартів і збереженням культурних та інтелектуальних національних традицій [8]. Ця підсистема в Полтавському регіоні характеризується, насамперед, наявністю потужної бази вищих навчальних закладів та інших освітніх установ, у яких здійснюється підготовка спеціалістів для реалізації інноваційної політики

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

в регіоні. Провідну роль серед них відіграє Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, наукові розробки якого враховують стратегічні та середньострокові пріоритети інноваційної діяльності і здійснюються за напрямками: транспортні системи, будівництво і реконструкція, оздоровлення людини й охорона навколишнього середовища, ресурсозберігаючі технології, новітні технології, розвиток інноваційної культури суспільства. Нещодавно на базі даного вузу створено студентський бізнес-клуб, що має за мету проведення семінарів-тренінгів та зустрічей з представниками бізнес-сфери з орієнтацією на працевлаштування студентів. У Полтавській державній аграрній академії, інноваційна спрямованість науково-дослідницької діяльності зосереджена на дослідженні: селекції польових культур; перспективи розвитку органічного землеробства та виробництва екологічно безпечної продукції; альтернативних джерел енергії; зеленої енергетики; перспективах розвитку плодоовочевого ринку. Інноваційна діяльність Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського спрямована на дослідження управління конкурентоспроможністю автомобілебудівної продукції в сучасних умовах господарювання, а також дослідження і розробку теорії енергозбереження та енергозберігаючого електромеханічного устаткування. Очевидною вимогою часу є поглиблена спеціалізація випускників вищих навчальних закладів для їх подальшого залучення на окремих найбільш характерних для Полтавського регіону напрямках інноваційної діяльності. Йдеться про необхідність підготовки інноваційних менеджерів для участі в інноваційних процесах у сфері машинобудування, будівельної індустрії, аграрного сектора, охорони навколишнього середовища тощо. Вищі навчальні заклади регіону мають активізувати діяльність із формування у випускників навичок створення власних інноваційних структур, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів за спеціальною програмою підготовки менеджерів, орієнтованих на створення малих інноваційних підприємств. Важливими умовами забезпечення інноваційної спрямованості системи освіти є підвищення рівня комп'ютеризації вищих навчальних закладів та збільшення обсягів бюджетного фінансування науково-технічної діяльності.

Виходячи з положення щодо трьох основних складових інноваційної економіки – «наука-освіта-виробництво» – Концепція включає до національної інноваційної системи *підсистему генерації знань*, на яку поряд з іншим покладається створення нових наукових знань і технологій, інтеграція вітчизняного сектора наукових досліджень і розробок до світової інноваційної системи, сприяння розвитку міжнародного партнерства у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, посилення взаємодії освіти і науки [8]. До цієї підсистеми в Полтавському регіоні належать науково-дослідні інститути чи їхні філіали, науково-дослідницькі центри вищих навчальних закладів, державні лабораторії, лабораторії промислових підприємств, які здійснюють широкий спектр науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок. Зокрема, це Інститут свинарства ім. О. В. Квасницького, основними напрямками якого є вдосконалення існуючих і створення нових порід, типів, ліній свиней та їх кросів; пошук нових фізіологічних, генетичних та біохімічних методів підвищення продуктивності свиней; розробка системи раціональної годівлі різних вікових та виробничих груп тварин, рецептів комбікормів і преміксів; розробка та вдосконалення прогресивних технологій виробництва свинини з використанням комп'ютерної техніки та сучасних економічних і організаційних методів ведення галузі. Полтавське відділення Українського державного геологорозвідувального інституту відоме своїми новими технологіями буріння, що суттєво зменшують екологічне забруднення ґрунтів і вод на ділянках будівництва свердловин, підвищують ефективність буріння та використання свердловин тощо. У Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка науково-технічні та інноваційні розробки здійснюються за такими напрямками: механізація опоряджувальних робіт у будівництві; регіональна економіка; дослідження впровадження в будівництво сталезалізобетонних конструкцій; надійність будівельних конструкцій; геотехніка; видобування нафти і газу та інші.

У Полтавському регіоні діють такі державні лабораторії як Полтавська обласна державна лабораторія ветеринарної медицини, яка здійснює роботу з випробувань продукції і сировини тваринного та рослинного походження, кормів та кормових добавок, їх впливу на показники безпеки та якісні показники; та Державне підприємство «Полтавський регіональний науково-технічний центр стандартизації, метрології та сертифікації», основними завданнями якого є забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології та сертифікації, здійснення управління в цій сфері, а також міжгалузевої координації та функціонального регулювання питань захисту прав споживачів, стандартизації, метрології та сертифікації.

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Зважаючи на їхні потенційні можливості, суб'єкти підсистеми генерації знань здатні забезпечити орієнтацію товаровиробників Полтавського регіону на створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції. Важливе значення має забезпечення розширеного відтворення знань на основі інтеграції діяльності вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ, наукових та конструкторських підрозділів підприємств [3]. Виходячи з того, що наукоємність промислового виробництва в Україні знаходиться на рівні 0,3 %, а зростання національного ВВП за рахунок введення нових технологій оцінюється всього у 0,7-1,0 % [10], підсистема генерації знань має не лише «збуджувати» та створювати новітні технології, а й забезпечувати трансфер технологій для впровадження науково-технічних розробок у виробництво. Вирішення цього завдання значною мірою залежить від застосування державного замовлення на розроблення найважливіших новітніх технологій за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки [10] та вдосконалення загальної політики фінансування наукової та науково-дослідницької діяльності. Поки що підсистема генерації знань у Полтавському регіоні не забезпечує належним чином інноваційного розвитку економіки регіону.

Бачення *підсистеми інноваційної інфраструктури*, що подається Концепцією, суттєво відрізняється від визначення інноваційної інфраструктури в Законі України «Про інноваційну діяльність» [11]. Концепція містить обширний перелік суб'єктів інноваційної інфраструктури, вперше включаючи до неї інституційних державних та приватних інвесторів, і не обмежує діяльність цих суб'єктів наданням послуг із забезпечення інноваційної діяльності, як це зроблено в Законі України «Про інноваційну діяльність» [8; 11, ст. 1]. Як і деякі інші державні акти [10, 12], Концепція вказує на нерозвинутість інноваційної інфраструктури [8]. Зрозуміло, що в такому ж стані знаходиться й інноваційна інфраструктура Полтавського регіону, розвиток якої більш за все стимулюється відсутністю механізмів стимулювання. На заваді розвитку регіональної інноваційної системи стоїть і відсутність публічної інформації щодо існування будь-яких елементів інноваційної інфраструктури. Для повноцінної діяльності регіональної інноваційної системи Полтавського регіону необхідно забезпечити створення та активний розвиток майже всіх визначених Концепцією елементів інноваційної інфраструктури. Але, безумовно, перевагу належало б віддати створенню інноваційних бізнес-інкубаторів, що спеціалізуються на забезпеченні сприятливих умов для суб'єктів виробничої сфери інноваційного процесу; регіональних венчурних інноваційних фондів, які здійснюють ризикове фінансування малих інноваційних підприємств на початковому етапі їхньої діяльності; центрів трансферу технологій, що мають сприяти більш ефективному використанню інноваційних розробок; регіональних інноваційних кластерів, які відіграють особливу роль у розвитку регіональної інноваційної системи, забезпечуючи створення і прискорене поширення інновацій спільними зусиллями кількох підприємств та дослідно-конструкторських установ. Хоча, звичайно, не в кожному регіоні наявні реальні можливості для створення всіх елементів інноваційної інфраструктури. Досить послатися на те, що із 18-ти існуючих в Україні технологічних парків 13 створено в Києві та інших великих містах [13], а урядовою програмою передбачалось створити протягом 2009-2013 років всього лише один венчурний фонд [12]. І все ж цілком ймовірно створення в Полтавському регіоні, виходячи з його виробничого та науково-дослідницького потенціалу, і наукових парків, і бізнес-інкубаторів, і центрів трансферу технологій та інноваційних структур інших типів.

Окремо Концепція подає *підсистему виробництва*, що складається з організацій та підприємств, які виробляють інноваційну продукцію і надають послуги і (або) є споживачами технологічних інновацій. Очевидно, тут маються на увазі інноваційні підприємства, що розробляють, виробляють і реалізують інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги [11, ст. 1], інноваційно активні підприємства [2, 3] та малі інноваційні підприємства [12]. Але, як уже зазначалось, систематизовані дані про загальну кількість та спрямованість інноваційної діяльності таких підприємств відсутні. Що стосується інноваційних підприємств, то вимога вважати такими лише ті, обсяг інноваційної продукції чи послуг яких має перевищувати 70 % їх загального обсягу, є обмежуючою і необґрунтованою. Бо, по-перше, не визначається протягом якого проміжку часу підприємство має дотримуватися такого показника, а, по-друге, передбачені преференції інноваційним підприємствам ліквідовані [11, ст. 1, 16]. Тому більш прийнятною є форма інноваційно активного підприємства, яке постійно здійснює розроблення та впровадження нових технологій, продукції чи послуг. Якщо динаміка створення і діяльності інноваційних підприємств належним чином не досліджується, то відносно інноваційно активних підприємств відомо, що їх кількість, на жаль, постійно знижується: з 18 % у 2000 р. до 13,8 % у 2010 р. по Україні та з 22,9 % до

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

11,8 % в Полтавській області відповідно [14, 15]. Провідною ланкою у формуванні регіональної інноваційної системи, подоланні негативних процесів у національній економіці та забезпеченні сталого позитивного розвитку суспільства має стати мале підприємництво [16, ст. 4-2]. Саме тому протягом 2009-2013 рр. планувалося збільшити до 10 тисяч кількість суб'єктів малого підприємництва, які реалізують інноваційні проекти [12]. Створення і активний розвиток інноваційних, інноваційно активних та малих інноваційних підприємств є першочерговим завданням формування і розвитку регіональної інноваційної системи. Виконання цього завдання забезпечить активізацію інноваційної діяльності в регіоні, спрямованої на вирішення актуальних економічних та соціальних проблем.

На формування і розвиток регіональної інноваційної системи впливають чисельні фактори – від підготовки фахових інноваційних менеджерів та розробки новітніх технологій до впровадження фінансової підтримки та інших механізмів стимулювання інноваційної діяльності. Але є одна умова для активізації цього процесу, яка не потребує особливих затрат і разом з тим може бути надзвичайно корисною у справі формування і розвитку регіональної інноваційної системи. Йдеться про доцільність заснування і випуску щоквартального бюлетеня (вісника), який містив би всебічну інформацію про стан регіональної інноваційної системи: кількість та характер діяльності суб'єктів інноваційної інфраструктури; кількість інноваційних, інноваційно активних та малих інноваційних підприємств із зазначенням спрямованості їхньої діяльності; розроблені, бажані, пропонувані для впровадження технології; потенційні інвестори тощо. Маються підстави стверджувати, що такий моніторинг суб'єктів інноваційної діяльності сприяв би процесу формування і розвитку регіональної інноваційної системи.

Висновки. Таким чином, регіональна інноваційна система за своїм призначенням, метою діяльності, складом підсистем відтворює національну інноваційну систему, але в межах певного регіону.

Одна із особливостей регіональної інноваційної системи полягає в тому, що дія підсистеми регіонального нормативно-правового регулювання обмежена рамками певного регіону. Всі інші підсистеми, зосереджуючи своє зусилля на вирішенні регіональних проблем інноваційного розвитку, мають змогу та економічну доцільність запроваджувати і розширювати міжрегіональні зв'язки шляхом трансферу технологій та реалізації інноваційної продукції за межами регіону, а також залучення із інших регіонів новітніх технологій та інвестицій в інноваційні проекти.

Не сподіваючись лише на визначену законодавством державну підтримку інноваційного розвитку, з метою забезпечення розвитку всіх підсистем регіональної інноваційної системи необхідним та доцільним для всіх суб'єктів інноваційної діяльності є пошук механізмів залучення позабюджетних джерел фінансування.

Література

1. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» від 27 червня 2007 року № 1244-V [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Про стимулювання розвитку регіонів [Електронний ресурс]: Закон України від 08.09.2005 за № 2850-IV (із змінами і доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Архієреєв С. І. Взаємозв'язок розвитку регіональної інноваційної системи, інтерактивних інноваційних комплексів та інноваційної інфраструктури. Приклад регіону Емілія-Романія / С. І. Архієреєв, І. О. Дерід // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2009. – № 1. – С. 80-90.
4. Третяк В. В. Регіональна інноваційна система як основний об'єкт формування інноваційної політики / В. В. Третяк, Н. В. Дронова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3 (93). – С. 131-137.
5. Комеліна О. В. Стратегія трансформації інноваційно-інвестиційного простору України: теорія, методологія і практика: монографія / О. В. Комеліна. – К.: ДКС центр, 2010. – 486 с.
6. Марченко О. С. Національна інноваційна система як інтегратор знань / О. С. Марченко // Вісник національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – 2010. – № 2. – С. 24-34.
7. Чуб Д. В. Регіональний рівень в побудові національної інноваційної системи / Д. В. Чуб // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 3. – Т. 2. – С. 151-154.
8. Концепція розвитку національної інноваційної системи, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.06.2010 року за № 680-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
9. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів», затверджені постановою Верховної Ради України від 21.10.2010 за № 2632-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
10. Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc
11. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 04.07.2002 р. за № 40-IV (із змінами і доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

12. Державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009-2013 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 року за № 447 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

13. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. за № 991-XIV (із змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>

15. Головне управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://poltavastat.gov.ua/>

16. Про державну підтримку малого підприємництва : Закон України від 19.10.2000 р. за № 2063-III (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

Bibliography

1. Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu : «Natsionalna innovatsiina systema Ukrainy : problemy formuvannia ta realizatsii» vid 27 chervnia 2007 roku № 1244-V [Elektronnyi resurs] / Verkhovna Rada Ukrainy. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

2. Pro stymuliuvannia rozvytku rehioniv [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukrainy vid 08.09.2005 za № 2850-IV (iz zminamy i dopovnenniamy). – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

3. Arkhiereiev S. I. Vzaimozv'iazok rozvytku rehionalnoi innovatsiinoi systemy, interaktyvnykh innovatsiinykh kompleksiv ta innovatsiinoi infrastruktury. Pryklad rehionu Emiliia-Romanii / S. I. Arkhiereiev, I. O. Derid // Visnyk SumDU. Seriiia Ekonomika. – 2009. – № 1. – S. 80-90.

4. Tretiak V. V. Rehionalna innovatsiina systema yak osnovnyi ob'ekt formuvannia innovatsiinoi polityky / V. V. Tretiak, N. V. Dronova // Aktualni problemy ekonomiky. – 2009. – № 3 (93). – S. 131-137.

5. Komelina O. V. Stratehiia transformatsii innovatsiino-investytsiinoho prostoru Ukrainy : teoriia, metodolohiia i praktyka : monohrafiia / O. V. Komelina. – K. : DKS tsentr, 2010. – 486 s.

6. Marchenko O. S. Natsionalna innovatsiina systema yak intehtator znan / O. S. Marchenko // Visnyk natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. – 2010. – № 2. – S. 24-34.

7. Chub D. V. Rehionalnyi riven v pobudovi natsionalnoi innovatsiinoi systemy / D. V. Chub // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. – 2010. – № 3. – T. 2. – S. 151-154.

8. Kontsepsiia rozvytku natsionalnoi innovatsiinoi systemy, skhvalena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.06.2010 roku za № 680-r [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

9. Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu : «Stratehiia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy na 2010-2020 roky v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv», zatverdzeni postanovoi Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 21.10.2010 za № 2632-VI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

10. Proekt «Stratehii innovatsiinoho rozvytku Ukrainy na 2010-2020 roky v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc

11. Pro innovatsiinu diialnist [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. za № 40-IV (iz zminamy i dopovnenniamy). – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

12. Derzhavna tsiliova ekonomichna prohrama «Stvorennia v Ukraini innovatsiinoi infrastruktury» na 2009-2013 roky, zatverdzhena postanovoi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 travnia 2008 roku za № 447 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

13. Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. za № 991-KhIV (iz zminamy i dopovnenniamy). – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

14. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ukrstat.gov.ua/>

15. Holovne upravlinnia statystyky u Poltavskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://poltavastat.gov.ua/>

16. Pro derzhavnu pidtrymku maloho pidpriemnytstva : Zakon Ukrainy vid 19.10.2000 r. za № 2063-III (iz zminamy i dopovnenniamy) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

Надійшла 30.12.2011